

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 381
23. března 2020

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice

Přehled opatření v zemích EU
proti koronaviru

Výsledky videokonference

Evropské rady

Vybraná aktuální opatření Komise

Společné sdělení k Východnímu
partnerství

Videokonference ministrů práce a
soc. věcí

Rámcové pozice

Program evropských institucí

Milí čtenáři,

nacházíme se nyní v opravdu mimořádné situaci, jejíž trvání nelze příliš dobře odhadnout. Boj s koronavirem představuje nesmírně velkou výzvou pro značnou část světa, je to výzva pro každého jednotlivce, ale společným úsilím a trpělivostí se nám ji jistě podaří překonat.

Opatření proti šíření onemocnění COVID-19 a zmírnění jejich dopadů na ekonomiku a další oblasti jsou momentálně hlavním, nikoliv však jediným, tématem prakticky všech jednání na úrovni EU. Ta probíhají ve většině případů videokonferenčně nebo telekonferenčně. Díky tomu nicméně může probíhat nejen koordinace kroků v jednotlivých členských státech, ale také pokračovat práce na celé řadě důležitých témat.

Tento týden se takto uskuteční několik jednání na ministerské úrovni, tedy jednání Rady EU. Včera proběhla telekonference ministrů financí, kteří se věnovali zejména ekonomickým dopadům koronavirové krize, reakci na ni a možné flexibility v oblasti fiskální politiky. Prostřednictvím videokonference se rovněž včera uskutečnila Rada pro zahraniční věci, která měla na programu repatriaci občanů EU ze třetích zemí, boj s dezinformacemi nebo poslední vývoj v Sýrii a Turecku.

Dnes se koná neformální videokonference ministrů pro evropské záležitosti (místo Rady pro obecné záležitosti), na které by mělo dojít k potvrzení dohody na znění závěrů rady k rozšíření EU, kterými Rada vyslovuje souhlas s otevřením přístupových jednání se Severní Makedonií a Albánií. Ve středu pak proběhne také videokonferenčně neformální jednání Rady

pro zemědělství a rybolov, které má na programu další postup při zmírňování negativního dopadu COVID-19 v oblasti společné zemědělské a rybářské politiky.

Pravidelně dvakrát v týdnu se koná videokonference ministrů vnitra, kteří koordinují kroky v oblasti ochrany hranic, civilní ochrany nebo migrace, a ministrů zdravotnictví. Ti řeší především společné nákupy zdravotnického materiálu, společné zadávání veřejných zakázek nebo aktuální situaci v oblasti léčiv a klinických hodnocení.

Ve čtvrtek se v Bruselu uskuteční mimořádné plenární zasedání Evropského parlamentu, který zasedne kvůli schvalování opatření v souvislosti se šířením koronaviru. Poslanci by na něm měli přijmout poslední návrhy Komise. Hlasovat budou mimo jiné o Investiční iniciativě z fondů soudržnosti, návrhu na rozšíření Fondu solidarity EU tak, aby pokrýval i mimořádné události v oblasti veřejného zdraví, a návrhu Komise na zastavení takzvaných letů duchů, způsobených nákazou COVID-19. Hlasování proběhne mimořádně na dálku.

Také ve čtvrtek proběhne třetí videokonference lídrů EU, kteří se budou dále věnovat reakci EU na koronavirus, a to ve čtyřech identifikovaných oblastech (zabránění šíření viru, zajištění zdravotnického materiálu a ochranných pomůcek, podpora výzkumu, ekonomické dopady). Pro připomenutí doplním, že na minulé videokonferenci 17. března se lídři dohodli na posílení vnějších hranic tím, že budou koordinovaným způsobem po dobu 30 dnů dočasně omezeny cesty do EU, které nejsou nezbytné.

Přehled opatření v zemích EU proti koronaviru Informace

Lídři členských států EU prostřednictvím videokonferencí koordinují reakce svých zemí na šíření nákazy koronavirem. Kvůli velmi různorodým situacím zavádí jednotlivé členské země EU řadu opatření zvlášť.

Sekce pro evropské záležitosti přináší přehled, ve kterém můžete nalézt, které členské státy EU zavedly nouzový stav, karanténu, anebo zakázaly vstup do země cizincům. Přehled je pro vás pravidelně aktualizován na webové stránce www.Euroskop.cz.

Vedle nutných opatření jako jsou např. karanténa či uzavření škol, jsou monitorovány i opatření jako pohyb na hranicích a omezení vstupu cizinců do zemí.

Krise se nedotýká pouze omezení volného pohybu osob na hranicích, ale souvisí i s ekonomickými opatřeními. V zemích eurozóny se jedná o stimulační opatření, které postupně zavádí Evropská centrální banka. Jedná se zejména o nabídku komerčním bankám v podobě levných úvěrů, rozšíření nákupu dluhopisů apod. /D. Březina/

Výsledky videokonference Evropské rady

V úterý 17. března jednali lídři členských států EU prostřednictvím videokonference o opatřeních v souvislosti s šířením nákazy COVID-19. Shodli se, že je nutné dále spolupracovat a udělat vše nezbytné pro řešení současné krize. Hlavní prioritou zůstává zdraví evropských občanů.

S cílem omezit šíření viru se členové Evropské rady dohodli na 30-denním uzavření vnějších hranic EU s výjimkou nejnutnějších případů. Občané EU budou mít samozřejmě stále možnost cestovat do svých domovských zemí. Plynulá přeprava léků, potravin a zboží bude nadále zajištěna.

Klíčovým úkolem pro evropské státy v následujících týdnech bude **zajištění dostatku zdravotnického vybavení**. Evropská rada proto přivítala rozhodnutí Komise ukládající povinnost předchozího povolení pro vývoz zdravotnického vybavení do třetích zemí. Lídři také podpořili úsilí Komise při provádění společných veřejných zakázek a nákupu ochranných prostředků prostřednictvím rámce pro civilní ochranu.

V dlouhodobém horizontu je zásadním úkolem EU **podpora výzkumu** tak, aby mohla být vyvinuta vakcína proti COVID-19 a poskytnuta všem, kteří jí potřebují. Členové Evropské rady tedy podpořili vznik sedmičlenné Poradní

skupiny pro COVID-19 složené z předních evropských epidemiologů a virologů, která bude pod vedením předsedkyně Komise Ursuly von der Leyenové minimálně dvakrát týdně jednat prostřednictvím videokonferencí.

Už dnes je jasné, že epidemie COVID-19 bude mít velmi velké **socioekonomické dopady** na celou Evropu. Lídři proto uvítali rychlou reakci Komise, která představila řadu iniciativ na podporu evropské ekonomiky včetně mobilizace dosud nevyužitých zdrojů kohezní politiky ve výši 37 miliard euro nebo možnosti flexibilněji využívat prostředky z evropského rozpočtu. Členové Evropské rady se také dohodli na koordinaci mezi velvyslanectvími a delegacemi EU v třetích zemích **při pomoci občanům, kteří v těchto zemích uvízli**. V případě nutnosti využijí státy mechanismus civilní ochrany EU, a společně zajistí návrat občanů do jejich domovských zemí.

Na závěr se lídři dohodli na odložení řádného zasedání Evropské rady, které se mělo konat v Bruselu 26. a 27. března. Místo toho proběhne příští týden opět jednání ve formátu videokonference. /R. Franěk/

Vybraná aktuální opatření Komise > Komise

Komise chce ulevit italským zemědělcům, kteří jsou silně zasaženi krizí související s pandemií COVID-19, a vyhověla tak žádosti Itálie o prodloužení lhůty pro podání žádostí o přímé platby. Komise dává navíc tuto možnost všem členským státům.

Komise dává všem členským státům možnost **o jeden měsíc prodloužit lhůtu pro zemědělce**, kteří chtějí v aktuální situaci podat žádost o přímé platby a některé další platby v oblasti rozvoje venkova. Prodloužení bude možné pro všechny způsobilé zemědělce ve všech členských státech. Je na jednotlivých státech, aby se rozhodly, zda možnosti prodloužení lhůty využijí.

Komise v současné době zpracovává právní návrh, který umožnění odchylku od současných pravidel. Nová lhůta pro podávání žádostí bude stanovena na 15. červen 2020, namísto 15. května, což zemědělcům umožní větší flexibilitu při vyplňování jejich žádostí v této obtížné době. Komise tímto krokem ukazuje, že pracuje na všech frontách při podpoře různých odvětví i členských států, jež bojují s důsledky pandemie COVID-19.

Další návrh Komise souvisí se **zjednodušením přeshraničního převozu zboží**. Přestože jednotlivé státy napříč EU nevidují problémy se zajištěním potravin a zásobováním obchodů, je třeba vyvarovat se zpoždování dodávek a dopravních zácp v důsledku znovuzavedených hraničních kontrol mezi jednotlivými státy EU.

Podobně jako česká vláda i další země se přiklání ke **zmírnění nedělního zákazu jízdy kamionů**. Komise navrhuje na hranicích volné pruhy pro plynulý průjezd kamionů s potravinami.

V nadcházejících dnech chtějí ministři zemědělství EU na videokonferenci diskutovat o dalších možnostech zlepšení v dodávkách potravin. Nadále však platí slova ministra zemědělství Miroslava Tomana, že v České republice problémy s výrobou, ani distribucí potravin do obchodů nejsou. Není proto důvod panikařit a nakupovat přehnaně velké zásoby nad limit běžného nákupu. /K. Talašová/

Společné sdělení k politice Východního partnerství > Komise

Dne 18. března 2020 vydaly Evropská služba pro vnější činnost a Komise Společné sdělení k politice Východního partnerství po roce 2020.

Hlavním cílem dokumentu je **vymezit dlouhodobé politické cíle Východního partnerství po roce 2020** a navrhnout opatření, která přinesou konkrétní výsledky a přispějí k odolnosti a udržitelnému rozvoji společností v regionu.

Společné sdělení v úvodu **zdůrazňuje strategický i geopolitický význam** zemí Východního partnerství pro EU i její zahraniční politiku a ujišťuje, že cílem EU bude i nadále budovat v partnerských zemích oblast demokracie, prosperity, stability a zvýšené spolupráce založené na společných hodnotách. EU bude i nadále ve svém

vztahu k partnerským zemím aplikovat **přístup založený na pobídkách** jenž se snaží odměňovat ty nejaktivnější partnery a naopak penalizovat státy, jejichž přístup či rozhodnutí ke spolupráci není odpovídající. Pokrok v reformách na straně partnerských států by měl vést k vyšší finanční podpoře a zvýšeným investicím ze strany EU, **Potvrzen byl také princip flexibility**. EU bude i nadále přizpůsobovat partnerství zájmům, ambicím a pokroku jednotlivých partnerských zemí, přičemž bilaterální spolupráce zůstane hlavním způsobem pro zajištění tohoto flexibilního přístupu.

Dominantním prvkem budoucí politiky partnerství by se mělo stát **posilování odolnosti partnerských států**, a to v několika různých dimenzích. /Pokračování na s. 3/

Z tohoto rámce vychází i **nové hlavní dlouhodobé politické cíle**: (1) posilování ekonomické spolupráce, (2) podpora dobrého vládnutí, (3) podpora environmentální a klimatické odolnosti, (4) podpora (odolné) digitální transformace, (5) podpora odolné a inkluzivní společnosti.

Dalším zásadním elementem nového přístupu k politice partnerství bude **posílení strategické komunikace** vůči partnerským zemím. Větší důraz musí být kladen na boj s dezinformacemi a zvyšování povědomí o pozitivních efektech unijní politiky v daných zemích.

Videokonference ministrů práce a soc. věcí > Rada

Dne 20. března 2020 se uskutečnila videokonference ministrů práce a sociálních věcí k sociálním dopadům nákazy COVID-19. Českou republiku zastupovala náměstkyně ministryně Martina Štěpánková.

Cílem bylo sdílet realizovaná a/nebo plánovaná opatření na **zmírnění dopadů** nákazy onemocněním COVID-19 na **zaměstnanost a sociální systémy** a rovněž reagovat na iniciativy Komise.

Úvodem videokonference vystoupil **místopředseda Komise** Valdis Dombrovskis, který zdůraznil potřebu solidarity mezi členskými státy. Za klíčové označil zachování volného pohybu zboží, služeb a vybraných skupin migrujících pracovníků. Společně s Evropskou investiční bankou bude mobilizován kapitál na podporu podniků, hlavně malých a středních podniků, až ve výši 8 mld. eur. Navíc Komise umožní flexibilnější čerpání evropských peněz ze strukturálních a investičních fondů. Komise také urychlí přípravu své nové plánované iniciativy „evropského schématu zajištění dávek v nezaměstnanosti“.

V rámci následné diskuse se **členské státy** shodly, že současná krize významně zasáhla evropské ekonomiky a má důsledky pro každodenní život všech evropských

občanů. Jako reakci zavádějí členské státy jak plošná, tak i cílená opatření ve vztahu k trhům práce, vnitřnímu trhu a sociální situaci nejvíce ohrožených skupin. Silně akcentovaným tématem, které rezonovalo napříč vystoupeními jednotlivých ministrů, byly otázky související s **finančními náklady** všech implementovaných a plánovaných **opatření**. V tomto ohledu bylo ze strany členských států apelováno na Komisi, aby ustoupila od rigidního přístupu k dodržování evropských rozpočtových pravidel.

Některé členské státy se dotkly i svých výrazných **národních specifik**. Členské státy obecně taktéž uvítaly **kroky podnikané na evropské úrovni**, včetně nových iniciativ Komise a zdůraznily potřebu další důsledné koordinace postupu spolupráce.

Zásadním diskusním tématem Komise byly také **možnosti přeměrování evropských peněz do iniciativ v boji proti koronaviru**. Některé členské státy v tomto směru načrtly své plány ohledně zacílení použití evropských finančních prostředků k těmto účelům.

/J. Matera/

Schválené rámcové pozice ve 12. týdnu > Informace

Rámcová pozice ke sdělení Komise „**Europe fit for the digital age: Towards a truly European digital society**“ (vypracoval Úřad vlády ČR).

Rámcová pozice k **Evropské datové strategii** (vypracoval Úřad vlády ČR).

Rámcová pozice k **Bílé knize k umělé inteligenci** (vypracoval Úřad vlády ČR)

Program evropských institucí, 24. až 31. března > Informace

Zasedání kolegia komisařů, 25. března

Tématem zasedání kolegia bude Akční plán v oblasti lidských práv a demokracie (2020 - 2024).

Mimořádné zasedání Evropského parlamentu, 26. března

Poslanci budou během mimořádného plenárního zasedání diskutovat a hlasovat o prvních třech návrzích Komise zaměřených na boj proti pandemii COVID-19 a jejich následkům.

Videokonference členů Evropské rady, 26. března

Videokonference by se měla věnovat reakci EU na koronavirus ve čtyřech identifikovaných tematických celcích (zabránění šíření viru, zajištění zdravotnického materiálu a ochranných pomůcek, podpora výzkumu, ekonomické dopady), kterým se Evropská rada věnovala již na obou předcházejících videokonferencích.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 381, týden od 16. do 22. března 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz